

A lakját már életében legendák övezték.

Képes volt napokon át megszakítás nélkül ülni a kocsmasztal mellett, s szelíden félrehajtott fejével forgatni a borospoharat, kúcséberet, ügetőhajtók, vendéglői zenészek társaságában, olykor osztva meg az együttlételet egy-egy írócímborájával. Mint párbajhősnek is erőteljes híre volt, nem is beszélve a szépasszonyok hadáról, akik között férfias megjelenésével hódított.

S mindezt még csak nem is a pletykaéhes képzelet szötte Krúdy Gyula köré. Ha egyik-másik vele történt eset a múlt időben pajkos tréfává is nemesedett, a lényeg igaz volt. A XX. század magyar prózairódmának egyik legnagyobb alakja külsőségeiben valóban így élte az életét.

Nem tüntetés volt ez, nem romlott igénye az élet habzsolásának, hanem egy sajátos életforma, amelybe a másoknál riktónak tetsző vonások is csendesén beleszélődtek. Mert miközben a Józsefváros girbe-gurba macskakövein kaptatott hajnaltájt hazafelé, az írói képzelet motozott benne. Az asztalához telepedett hajnali népszerű beszélgetése duruzsolt benne, mely eligazította Szindbád Rezeda Kázmér, Nagybotos Viola álmvilágában.

Krúdy Gyula

Újkori magyar irodalmunknak nemcsak egyik legnagyobb, hanem kiemelkedően termékeny írója is volt. Több mint hatvan regény, háromezer elbeszélés, több száz ifjúsági írás, ezernél több cikk, négy színmű jelzi munkásságának terjedelmét. S ezek a számkok feltehetően nem is teljesekek. sok műve lapang még porló újságlapok hasábjain.

Élete teljesen belesimult írói tevékenységébe. Ki tudta, mikor dolgozik? Az alkalmi cimborák elszéledtek már, az íróbarátok az igazak álmát aludták még, amikor a csöndes óbudai vendéglő kerthelyiségének egyik zugában a puhán felkelő nap első sugarai lila tintás soraira vetették fényüket. Vagy ki tudta volna nyomon követni őt, a podolini tájakon kóborló nyugtalan utast, aki hetekre csendes vendégfogadóknak húzta meg magát és akkor írótoolla sercegését a légy zümmögése sem zavarhatta, a szolgálólány is lábujjhegyen lépve rakta le mosdóvizét és élelmét a belülről bezárt ajtaja küszöbére.

Az álmok ködlovagja — az írónak nagyon is a valóságban járó mestere volt. Sokat írt, de silány minőségét nem adott ki a kezéből.

Csodagyerekként kezdte. A Debreceni Ellenőr szerkesztője nem akart hinni a szemének, amikor meglátta az érettségi előtt álló kamaszt, akinek beküldött írásait rendre közölte lapjában. A szerzőjükben ugyanis a tekintélyes nyíregyházi ügyvédet, Krúdy Gyula apját sejtette. Nem is akarta aztán elengedni, a szülőknak kellett érte menni, hogy legalább az érettségivel ne maradjon adós.

Debrecen Nagyvárad, majd a főváros követte. Itt is maradt haláláig. Főleg távol a nagyvárosi fényektől, a körüti paloták árnyékában térdeplő Józsefváros házai között, a Teréz-templom környékén, a Sziget fái között rózsa élete köreit. Magányosan és egyedülvalóan. S közben csendes, merengő, fájdalmas gordonkahangja árnyakat keltett életre. Novelláiban a külvárosok kisemberei settenkedtek és intézték vidáman bús életüket. A postakocsi távoli tájakra is kihajtott, felkeresve a felvidék borongós tájait, a dülledő nyírségi udvarházakat, honnét egy menthetetlenül múlt életformáról hozott páratlan szépségű, művészi híradást.

Élete utolsó éveiben Óbudán ültette fel a tanyáját. Végleg itt nyugodott meg idő előtt elhasználdott szervezete. Szegényen, de alkotásokban gazdagon aludt bele az örök éjszakába.

Most lenne kilencvenéves.

Szombathelyi Ervin